

2007'de Tarımsal Potansiyelimizi Değerlendiremedik...

Şebnem BORAN

Tarım sektörü; insanlar için gerekli gıdaları karşılayan, sanayiye hammadde kaynağı oluşturan, nüfusun önemli bir bölümüne istihdam yaratan ve ülke ekonomisine ciddi katkılar sağlayan, stratejik öneme sahip bir sektör.

Ülke olarak yüksek tarım potansiyeline sahip bir coğrafyada yer alıyoruz.

Çok çeşitli ürün yetiştirmeye imkan veren iklim ve ekolojik yapımız ile tarımsal açıdan şanslı bir konumdayız.

Ancak, ne yazık ki 2007 yılında tarımsal potansiyelimizi yeterince değerlendiremedik.

Kuraklık gibi çok önemli bir sorunla karşılaştık ve bununla birlikte tarım 2007 yılında önemli oranda küçüldü.

Türkiye İstatistik Kurumu (TÜİK)'nin açıkladığı 2007 yılı üçüncü dönem GSMH rakamları daralan tarım sektörümüzü yansıtıyor.

Tarım sektörüne ait açıklanan verilere göre, gelişme hızı dönemler itibariyle birinci üç aylık dönemde %2,9 iken ikinci dönemde -%2,1 ve üçüncü dönemde -%7,8 olmuştur.

9 aylık döneme bakıldığında ise sonuç olarak tarımsal katma değerde %5,6 gerileme olduğu görülmektedir.

Ekonomimiz büyürken tarım sektörünün aynı dönemde küçülmesi sektörde yaşanan sıkıntıları gösteriyor.

Nitekim, TÜİK'in açıkladığı tarımsal üretim tahminleri de bu gerilemeyi karşılıyor.

Bitkisel üretimle ilgili olarak açıklanan 2007 yılı bitkisel üretim 2. tahmininde tahıl ürünlerinin üretiminde bir önceki yıla göre %14,4 oranında azalma gerçekleştiği görülüyor.

Bir önceki yıla göre buğday üretiminin %13,3 oranında azalarak yaklaşık 17,3 milyon ton, arpa üretiminin %22,4 oranında azalarak yaklaşık 7,4 milyon ton, çeltik üretiminin %4,6 oranında azalarak 664 bin ton ve dane mısır üretiminin %3,2 oranında azalarak yaklaşık 3,7 milyon ton olacağı TÜİK verilerinde belirtiliyor.

- Baklagil ürünlerinin hemen hepsinde ve önemli ürünlerden fasulyede %18,2, nohutta %7,2, kırmızı mercimekte %9,1 ve yeşil mercimekte %23,3 oranında azalış olduğu,

- Yumru bitkilerden patatesin %5,6 oranında azalış göstererek yaklaşık 4,1 milyon ton olarak gerçekleşeceği,
- Yağlı tohumlardan ayçiçeği üretiminin %22,8 oranında azalarak yaklaşık 863 bin ton olmasının beklendiği,
- Şeker pancarının %10,9 oranında azalarak yaklaşık 12,9 milyon ton,
- Kütlü pamuk üretiminin %10,5 oranında azalarak yaklaşık 2,2 milyon ton,
- Tütünün ise %19,8 oranında artarak yaklaşık 118 bin ton olacağı

tahmin ediliyor.

Sebze üretiminde %2,7 ve meyvelerde %3,9 oranında azalış olacağı belirtilirken sebzelerde sadece kuru soğan ve havuçta artış olacağı ifade ediliyor.

Ürünlerin üretimlerinde yaşanan bu düşüşün temel nedeni kuraklık.

Türkiye Ziraat Odaları Birliği verilerine göre kuraklığın toplam maliyeti 5 milyar YTL seviyesinde.

Tarım Bakanlığımız 2007'de kuraklığın olumsuz etkilerini azaltmak için çalışma yaptı.

Bakanlar Kurulu'nun "2007 Yılı İlkbahar Döneminde Türkiye'nin Çeşitli İllerinde Meydana Gelen Kuraklık Nedeniyle Zarar Gören Çiftçilere Nakdi Desteğin Hibe Olarak Verilmesine ve Bu Çiftçilerin Ziraat Bankası ile Tarım Kredi Kooperatiflerine Olan Tarımsal Kredi Borçlarının Ertelenmesine İlişkin Kararı" Resmi Gazete'nin 04.07.2007 tarihli sayısında yayımlandı.

Karara göre, 2007 yılı ilkbahar dönemindeki kuraklık nedeniyle 40 ilde karar kapsamındaki ürünlerinin yüzde 25 ve üzerinde zarar gördüğü il/ilçe hasar tespit komisyonlarınca belirlenen çiftçi kayıt sistemine kayıtlı çiftçilere (kamu tüzel kişileri hariç), sertifikalı tohumluk ihtiyacının karşılanması amacıyla, kaybettikleri ürün miktarına karşılık gelen alan için buğdayda 15 YTL/dekar, arpa ve korunga için 12 YTL/dekar, fiğ için 20 YTL/dekar tutarında kuraklık desteği ödenmesi öngörüldü.

Tarımsal desteklemelerde 2007 yılında üreticiye ödenecek toplam teşvik miktarı olarak bütçede 5,3 milyar YTL ayrıldı.

Ancak bu desteklemeler çiftçiye biraz olsun nefes aldırda 2007 yılı boyunca kuraklığa karşı kalıcı bir çözüm elde edilemedi.

Hayvansal üretim de kuraklıktan etkilendi.

Özellikle aşırı sıcaklar nedeniyle süt verimi %20 oranında düşerken, süt ve süt ürünleri fiyatlarında artış yaşandı.

Hayvan mevcudu azalırken, et üretimi de düştü.

Tüketiciye fiyatların artışı olarak da yansıyan bu durum nedeniyle toplumun her kesimi etkilenmiş oldu.

Sektörün gelişimi açısından hayvan hastalıkları ve zararlılarının olumsuz etkilerinin azaltılması yönündeki çalışmalar sürdürüldü.

2007 yılında bu amaçla Sınır Kontrol Noktalarının Yeniden Yapılandırılması Projesi, Kuduz Hastalığının Kontrolü Projesi, Şap Hastalığının Kontrolü Projesi ile Kuş Gribi ve İnsanlar Arası Salgına Hazırlık ve Mücadele Projesi uygulamaya kondu.

Aynı zamanda geçtiğimiz yıl, tarım ve hayvancılık sektöründe yaşanan diğer gelişmeler arasında ulusal ürün konseylerinin kurulması yer alıyor.

Pamuk, fındık, turunçgiller, zeytin ve zeytinyağı için hazırlanan Ulusal Ürün Konsey Yönetmelikleri 5 Nisan 2007 tarihinde Resmi gazetede yayımlanarak yürürlüğe girdi.

Kurulan ve yönetmelikleri yayımlanan bu ürün konseylerinden sonra sırada ulusal süt konseyi ve diğer ürün bazında kurulacak olan konseyler bulunuyor.

Konseylerin ülkemiz ekonomisinde büyük öneme sahip olan ürünlerde sektörleri geliştireceği öngörülmekte.

Ayrıca bu yıl, Avrupa Birliği tam üyelik müzakere sürecinde içinde tarım ve kırsal kalkınma konularının da bulunduğu 8 konu başlığının askıya alınmış olması nedeniyle AB'ye uyum sürecinde yapılmakta olan tarımsal reformlarda yavaşlama oldu.

Bununla birlikte; tarım ve kırsal kalkınma, gıda güvenliği, hayvan ve bitki sağlığı ile balıkçılık mevzuatının AB müktesebatına uyumuna ilişkin çalışmalar devam etti.

2007'de uygulanması beklenen 'Havza Bazlı Üretim Destek Projesi' uygulanamadı.

Tarımda yaşanan zorluğun tek nedeni elbette kuraklık değildi.

Uygulanan yanlış tarım politikaları, plansızlık, arazilerin parçalı, işletmelerin küçük olması, teknoloji kullanımının yetersizliği ve örgütlenme bozuklukları gibi süregelen sorunlar bu yılda devam etti.

Tarımın milli gelir içerisindeki payı azaldı. 2003 yılında tarımın milli gelirlerimizdeki payı yüzde 12,6 iken, 2006 yılında yüzde 11,2'ye indi.

Sonuç olarak, 2007 yılının tarım sektörü açısından zor bir yıl olarak geçtiğini söyleyebiliriz.

Bu kapsamda, önümüzdeki yıllarda ülkemiz için stratejik önem taşıyan tarımın geliştirilebilmesi ve kronikleşmiş sorunlarının çözülebilmesi için;

- Tarımsal desteklemelerde pamuk, zeytinyağı vb. ürünlere prim verilmeye devam edilmesi, kaliteli üretimin teşvikini sürekli kılacak “tarım ürünlerinde prim sistemi uygulaması”nın yaygınlaştırılması,
- Kırsal alanda kalkınmayı hedefleyen ürün destekleri yanında agro turizm, eko turizm gibi alanlar da kapsama alınarak desteklemelerin çeşitlendirilmesi,
- Süregelen kayıt dışı üretim sorununun giderilmesi,
- Gübre, tohum, ilaç ve damızlık gibi önemli girdilerde dışa bağımlılığın azaltılması ve kademeli olarak ortadan kaldırılması için önlemlerin alınması,
- Tarımsal ürün ihracatını artırabilmek için dış pazarın istediği çeşit, kalite ve markalı üretim yapılmasının sağlanması,
- Ülkemizde bulunan faal olmayan ve başarısız birçok tarımsal kooperatiflerde eğitilmiş ve profesyonel yönetici istihdamı sağlanarak üreticilerin başarılı olan kooperatif ve üretici birlikleri çatısı altında örgütlenmelerinin teşvik edilmesi ve böylelikle üreticilerin verimliliği ve pazarlamadaki rekabet gücünün artırılması,
- Üretim yöntemleri, ilaç ve gübrenin bilinçli kullanımı ve teknoloji kullanımı vb konularda üreticilere yönelik eğitim çalışmalarının yoğunlaştırılması,
- Damlama ve yağmurlama teknolojilerinin desteğiyle suyun etkin ve akılcı kullanımının sağlanması,
- Organik tarıma özel önem verilmesi ve geliştirilmesi,
- AB fonlarından kırsal kalkınma alanında etkin projeler oluşturularak daha fazla yararlanılması

gerektiğini düşünüyoruz.

Ayrıca,

- Ürünlerin verimliliğinin artırılması amacıyla Ulusal Ürün Konseyleri çalışmalarının etkinleştirilmesi,
- Su ürünleri yetiştiriciliği konusundaki yetki kargaşasının ortadan kaldırılması, üreticinin denetim ve yetki olarak tek bir makama bağlı olması ve sürecin kısaltılarak bürokrasi sorunlarının aşılmasını

ümit ediyoruz.

Kaynaklar:

- http://www.tzob.org.tr/tzob_web/basin_bulten/2007/10_12_2007.htm
- Dünya Gazetesi
- Türkiye İstatistik Kurumu, Haber Bülteni, 10.12.2007
- İzmir Ticaret Odası, 2008 Çalışma Programı.